

Instruktion för röntgenundersökning och gradering av höftledsdysplasi (HD-instruktion)

Godkänd av Finska Kennelklubbens styrelse 16.8.2018.
Uppdaterad 27.5.2022, uppdateringar gäller från 1.1.2023.

Denna instruktion kompletterar Bestämmelserna om motarbetande av ärftliga defekter och sjukdomar (fullmäktige 30.11.2008) och Instruktionen för Programmet för motarbetande av ärftliga defekter och sjukdomar (PEVISA-instruktion, styrelsen 28.8.2008).

1 Allmänna bestämmelser

Ärftlig höftledsdysplasi hos hund undersöks med hjälp av röntgen och hundars höftleder klassificeras i syfte att samla in avelsdata. Finska Kennelklubben (senare Kennelklubben) godkänner som officiella utlåtanden som har getts enligt denna instruktion.

Röntgenbilderna tas enligt FCI:s (Federation Cynologique Internationale) instruktioner och i Finland tillämpas en av FCI fastställd internationell bedömningskala för höftledsdysplasi vid avläsning av bilder.

Utlåtande om höftledsdysplasi ska ges i hundägarens hemland eller i Finland. Ett utlåtande som hunden har erhållit i Finland ändras inte av ett utländskt resultat.

När en hund röntgas i syfte att få ett utlåtande från Kennelklubben bör dessa instruktioner följas och bilder jämte vederbörliga röntgenremisser bör tillställas Kennelklubben, som ger ett officiellt utlåtande om bilderna. Hundens officiella undersökningsresultat bestäms utifrån den sämre höftleden.

Hundägaren ska meddela veterinären om hunden har genomgått en operation som påverkar utlåtandet. Uppgift om operation antecknas på röntgenremissen. Hundens sjukjournal bifogas.

Till en hund som har opererats på grund av höftledsdysplasi anges anteckningen "opererad" för respektive led. Vid uträkning av index motsvarar anteckningen opererad skalans sämsta resultat och jämförs med det vid avelsbruk.

Om en hund har drabbats av en olycka (sjukjournal och röntgenbilder från händelsen bör bifogas till remissen), till följd av vilket respektive led inte kan avläsas, anges anteckningen "inget utlåtande" för respektive led. Då bestäms hundens resultat endast utifrån den andra leden.

Röntgenbilder arkiveras centralt i en av Kennelklubben utsedd plats i minst 10 år, varefter de kan förstöras. Kennelklubben sparar dock varje år bilderna från de två första veckorna i mars för eventuell senare forskning.

2 Avläsningsförfarande

Kennelklubbens styrelse utser de veterinärer vars utlåtanden godkänns. Den officiella avläsaren som utsetts av Kennelklubben får veta hundens ras, ålder, kön och registernummer, men inga övriga uppgifter.

Ett höftledsutlåtande ges endast av bilder som medföljs av Kennelklubbens röntgenremiss, som har fyllts i av röntgenveterinären.

Utlåtandet kan endast ges på röntgenbilder av en hund som vid röntgentillfället varit id-märkt på ett av Kennelklubben godkänt sätt. Id-märkningen ska alltid kontrolleras i samband med undersökningen.

En avgift tas ut för ett officiellt utlåtande. Undersökningsutlåtandet skickas till den mottagare som har antecknats på röntgenremissen och avläsningsresultat samt avläsare antecknas i Kennelklubbens databas.

Uppgift om väsentliga bifynd som upptäcks i röntgenbilden kan antecknas i utlåtandet.

Hunden kan röntgas på nytt tidigast om 12 månader efter det föregående röntgentillfället. Om omröntgen emellertid görs av röntgentekniska skäl är det befogat att låta hunden bli röntgad på nytt snarast möjligt. Avläsande veterinär får tillgång till samtliga bilder från tidigare röntgentillfällen. Hundens utlåtande kan ändras till följd av omröntgen.

För importhundar, utländska avelshundar och importerad sperma godkänns avläsningsresultat som har getts enligt FCI:s skala samt avläsningsresultat som är jämförbara med FCI:s skala och där röntgenpositionen motsvarar FCI:s rekommendationer. Av utlåtandet ska framgå att hunden har varit id-märkt vid röntgentillfället.

Ifall det inte i hundägarens hemland går att få ett utlåtande som getts i enlighet med FCI:s bedömningsprinciper för en utländsk hund som man har för avsikt att använda i avel, kan en id-märkt hund röntgas enligt FCI:s instruktioner och röntgenbilderna kan skickas för avläsning till Kennelklubben för ett finskt utlåtande (motivering till varför ett utlåtande från Finland önskas för en utländsk hund ska bifogas). Samma förfarande kan tillämpas också före köp av utländsk hund.

3 FCI:s skala för gradering av höftledsstatus

FCI:s skala har bekräftats i Dortmund 14.6.1991, FCI:s tidning 4/92.

A inga förändringar	Ledknappen (caput) och ledskålen (acetabulum) är kongruenta. Den kraniolaterala acetabulumranden är skarpt avtecknad och lätt avrundad. Ledspringan är smal och jämn. Norbergs vinkel i dragposition är ungefär 105° (rekommendation).
B nästan normal / gränsfall	Caput och acetabulum är lätt inkongruenta och Norbergs vinkel i dragposition är nära 105° eller centrum av caput ligger medialt om acetabulums dorsala rand och caput och acetabulum är kongruenta.
C lindrig dysplasi	Caput och acetabulum är inkongruenta, Norbergs vinkel är ca 100° och/eller acetabulums kraniolaterala del är lite grund. På acetabulums kraniala, kaudala eller dorsala rand, eller på caput eller collum femoris

kan ses ojämnheter eller högst lindriga tecken på degenerativa ledförändringar (arthros).

D
måttlig
dysplasi

Tydliga ojämnheter ses på caput och acetabulum, subluxation. Norbergs vinkel är större än 90° (endast som rekommendation). Acetabulums kraniallaterala rand är avplanad och/eller tecken på degenerativa ledförändringar (arthros).

E
svår
dysplasi

Tydligt dysplastisk höftled. T.ex. luxation eller tydlig subluxation, Norbergs vinkel mindre än 90°, tydlig avplaning av kraniala acetabulumranden, deformation av caput (svamplik, avplanad) eller andra degenerativa ledförändringar (arthros).

Denna skala följs tills hunden är 6 år gammal. Efter det ska hundens ålder och i synnerhet sekundära arthrosförändringar beaktas vid avläsning.

4 Genomförande av röntgenundersökning

Hunden ska vara minst 12 månader gammal vid röntgentillfället, på specialklubbens förslag kan åldersgränsen för en viss ras vara 18 månader eller 24 månader.

Digitala röntgenbilder skickas elektroniskt i DICOM-format via Kennelklubbens bildmottagningssystem.

Hunden ska sederas eller sövas ner för röntgenundersökningen i enlighet med FCI:s bestämmelser (FCI:s cirkulär 81/2007), så att den är tillräckligt avslappnad för lyckade röntgenbilder. Preparat som används ska antecknas på blanketten.

Röntgenbilderna ska i samband med röntgenundersökningen märkas (röntgentejp, markeringsapparat) på ett sätt som inte går att ändra i efterhand. Obligatoriska uppgifter i röntgenbilder är datum, hundens registernummer (eller id-nummer) och sidomarkering (i internationellt identifierbar form, t.ex. sin, dex, R, L).

Röntgenposition: bakbenen dragna rakt bakåt.

Hunden ställs på rygg med hjälp av ryggstöd och eventuellt en skumplastränna. Lårbenen ska vara dragna i röntgenbordytans riktning och vara sinsemellan parallella. Knäskålarna ska befinna sig i mitten av lårbenen.

Vid röntgen fokuseras mittstrålen på höftledernas höjd. Knäskålarna ska synas och 1–2 ländkotor borde synas (åtminstone korsbenet i sin helhet). Höftlederna bör ligga så mitt på kassetten som möjligt, vilket för stora raser kan innebära att bilden måste tas i två delar.

Om hunden har placerats på ett sätt som avviker från instruktionerna, måste bilderna i syfte att undvika fel lämnas oavlästa, förutom vid svåra förändringar.

5 Besvärsförfarande

En hundägare som är missnöjd med Kennelklubbens utlåtande kan överklaga resultatet till Nordiska Kennelunionens (NKU) röntgenpanel.

Besvärstiden är 90 dygn från att Kennelklubbens utlåtande har skickats till hundägaren. Besvärsavgiften är fyra gånger utlåtandeavgiften. Avgiften återbetalas om det officiella utlåtandet för hundens sämre höft ändras.

Hundens utlåtande formas av majoritetsbeslutet eller det mellersta resultatet av NKU:s röntgenpanelister. NKU:s beslut är slutgiltigt, det kan inte överklagas och inga nya röntgenbilder kan lämnas in för avläsning.

6 Undantagsfall

Kennelklubbens avelsvetenskapliga kommitté har rätt att på grund av särskilt vägande skäl i enskilda fall bevilja dispens från bestämmelserna i dessa direktiv.